

«Mer himmel på en truet jord – Handlingsplan for arbeid med klima, miljø og bærekraft i Tunsberg bispedømme mot 2030»

Denne planen er en oppfølging av Kirkemøtets vedtak (sak 15/21) om Den norske kirkes arbeid med klima, miljø og bærekraft fram mot 2023. Planen følger hovedmålene i Kirkemøtes vedtak og følger de delmål som er aktuelle for bispedømmerådet å følge opp.

Planen er vedtatt av Tunsberg bispedømmeråd 26. september 2024

Hovedmål 1:

Styrke den teologiske bevisstheten om sammenhengen mellom troen på Den treenige Gud og klima, miljø og bærekraft

Delmål:

- Styrke ansattes kompetanse om sammenhengen mellom teologi, tro, klima, miljø og bærekraft.
- Ansatte og menigheter tar i bruk ressursmateriale som lages fra sentralt hold.

Tiltak:

- Informere og promotere ressurser som kommer fra Kirkerådet, slik at flest mulig tar dem i bruk.
- Oppfordre ansatte til å ta e-læringskursene om bærekraftsmålene (som produseres av Kirkerådet).
- Alle prestene skal ha gått gjennom Bispemøtets hefte «Guds skaperverk-vårt hjem» og «Bærekraftsboka» i løpet av en toårs periode.
- Stimulere til markering av Skaperverkets dag i alle menighetene.
- Motivere stabene /menighetene til å ta i bruk «grønt årshjul¹».

Hovedmål 2:

Redusere Den norske kirkes egne utslipp og miljøbelastning

Delmål:

- Kutte klimautslipp fra reisevirksomhet i Tunsberg bispedømme med 60% innen 2030².
- Redusere klimautslipp ved arrangementer.
- Prioritere bærekraft og utslippsreduksjoner i forvaltning av kirkebygg, og vektlegge klimafotavtrykk ved nye kirkebygg.
- Stille krav om bærekraft ved alle innkjøp og anskaffelser med vekt på lokal produserte og kortreiste produkter
- Utvikle en arbeidsgiverpolitikk som fremmer bærekraft.
- Stimulere alle menigheter til å bli med i ordningen «Vår grønne menighet» innen 2030.
- Bispedømmerådet har som mål at alle menigheter i bispedømmet blir godkjent som Grønn menighet innen 2030.

Tiltak

- Følge opp og eventuelt revidere gjeldende reisepolicy for ansatte og folkevalgte.
- Arbeide med miljøfyrtårnsertifisering av bispedømmekontoret³.
- Oppfølging og revitalisering av menigheter som tidligere har blitt godkjent som «grønne menigheter»⁴.
- Utfordre nye menigheter til å bli med i ordningen «Vår grønne menighet».
- Minst to Fellesråd blir miljøfyrtårnsertifisert⁵.
- Økt bevissthet om rettferdig handel ved innkjøp.
- Redusere forbruk av kjøtt ved våre arrangement⁶.

Hovedmål 3:

Påvirke politikk og handlingsmønster

Delmål:

- Sterkere samhandling med andre aktører om klima, miljø og bærekraft.
- Større synlighet i det offentlige rom rundt det grønne skiftet

Tiltak

- Fast punkt på biskopens visitaser.
- Sette forbrukssamfunnet som en etisk utfordring på dagsorden ved ulike arrangement som kunstutstillinger, avisinnlegg, podkaster og kampanjer.
- Promotere Kirkens Nødhjelps fasteaksjon og «grønne misjonsprosjekter» som en del av grønne menigheters arbeid.

Hovedmål 4:

Utfordre til erkjennelse, omvendelse og endret atferd i møte med et truet skaperverk

Delmål:

- Flere konfirmanter og deltakere som er bevisstgjort gjennom trosopplæringstiltak.
- Aktiv benytte pilegrimsarbeidet som motivasjonsfaktor.
- Utfordre menigheter til aktiv handling og kreativitet.

Tiltak

- Se særlig på opplegg i trosopplæring og konfirmasjonsundervisning inkludert rekruttering, med tanke på bevisstgjøring av tema knyttet til klima, miljø og bærekraft.
- Etablere en klimapris til menigheter som har utmerket seg. Kombinere med en temadag, «Grønn glede» (se vedlegg).
- Samarbeide med gjenbruksbutikkene og diakonale tiltak som byttedager o.l.
- Aktivt bruke Tunsbergleden til å fremme vårt miljøfokus.
- Deltar på ryddeaksjon i regi av Hold Norge rent.

VEDLEGG

Grønn glede

For å holde oppe motivasjon og oppmerksomhet rundt denne tematikken foreslår vi at det annethvert år avholdes et seminar hvor man både inviterer en eller to foredragsholdere, løfter frem gode eksempler, gir et kort bilde av status i bispedømmet og samtidig deler ut en pris til en menighet som på særlig vis har utmerket seg med grønn bevissthet.

Prisen kan være et pengebeløp og et trykk eller et kunstobjekt.

Komiteen som har ansvaret for denne dagen fungerer også som jury for de som har søkt i denne konkurransen. Det er naturlig at både biskop og to representanter fra bispedømmerådet tiltrer en slik komite, sammen merd f.eks. en representant fra UBDR, samt en eller to fra administrasjonen.

Det må videre arbeides med retningslinjer for denne prisen.

Ved å legge et slikt arrangement til samme dag som bispedømmerådet har møte oppnår man et godt eieforhold til denne tematikken. Utdelingen og seminaret vil også kunne være av interesse for media m.fl. Prisen som deles ut foreslås til maks 10.000kr. Finansieringen av dette skjer fra fondet «Merinnsats i Tunsberg».

¹ Konsept som er planlagt utviklet fra sentralt hold.

² Tabellen nedenfor viser klimaavtrykk på reiser i bispedømmet målt i utslippstall kg CO₂-ekvivalenter

Tabell 1: utslippstall i kg CO ₂ -ekv.	2019	2020*	2021*	2022	Gj.snitt 2019+22	% av total
110 - Kirkerådet fellestjenester	232 298	75 987	79 362	189 352	210 825	14,5
120 - Kirkerådet avdelinger	230 904	37 846	45 450	178 254	204 579	14,1
130 – Bispemøtet (inkl. Preses)	38 940	3 173	3 672	35 165	37 053	2,6
210 - Oslo (uten Døvekirken)	16 859	4 632	2 465	8 232	12 545	0,9
2104280-99 - Døvekirken	192 071	32 829	23 197	112 358	152 215	10,5
220 - Borg	9 397	1 744	2 619	12 181	10 789	0,7
230 - Hamar	8 249	1 949	1 865	19 360	13 805	1,0
240 - Tunsberg	11 188	1 951	2 920	22 425	16 806	1,2
250 - Agder og Telemark	35 232	5 022	5 367	16 865	26 049	1,8
260 - Stavanger	46 795	12 635	13 064	58 197	52 496	3,6
270 - Bjørgvin	76 130	14 035	8 295	54 145	65 138	4,5
280 - Møre	48 935	8 557	9 398	67 131	58 033	4,0
290 - Nidaros	90 454	26 482	14 456	141 254	115 854	8,0
300 - Sør-Hålogaland	184 468	59 072	31 303	209 422	196 945	13,6
310 - Nord-Hålogaland	254 548	86 680	93 078	302 729	278 638	19,2
Totalt	1 476 468	372 594	336 511	1 427 069	1 451 769	

³ Kostnaden for dette vil være ved etablering kr 8100 (et etableringsgebyr på kr 3100 + honorar til sertifisør kr 5000. Årlig serviceavgift dekkes av Kirkerådet. Tidligere var det også knyttet honorar til en konsulent for å kunne bli sertifisert. Nå tilbyr Kirkerådet webinarer som gjør det mulig å delta i en sertifiseringsprosess elektronisk uten denne kostnaden. Det er også en kostnad for resertifisering hvert 3 år. Kostanden vil antagelig være lik etableringskostnaden

⁴ Pr i dag er 43 av totalt 99 menigheter med i ordningen. Denne ordningen har nå blitt evaluert i rapporten «Ta vare på skaperverket – fokuset på eget forbruk og et større ansvar. En undersøkelse av Vår grønne menighet i Den norske kirke, KIFO Rapport 2023: 2». https://www.kifo.no/wp-content/uploads/2023/06/Rapport_Var_gronne_menighet.pdf

⁵ Ingen fellesråd i Tunsberg pr i dag er miljøfyrtårnsertifisert. Drammen Kirkelige Fellelråd arbeidet noe med dette før pandemien, men arbeidet er nå stoppet opp.

⁶ Jfr. Dnks veileder om bærekraftig mat. Å redusere på kjøttforbruket vil gi gevinst for redusert utslipp av CO₂-ekvivalenter. Det er ikke et tiltak for å gjøre alle til vegetarianere, men et signal om bevisstgjøring.